

2009-evaluering på universitetsområdet

Møde med Videnskabsudvalget, 3. december 2009

Panelformand, Rektor Agneta Bladh
Professor Peter Maassen
Professor, Rektor Georg Winckler

Kommissorium

Fem temaer:

- > **Sammenlægninger**
  - **Forskning**
  - **Uddannelse**
  - **Innovation og samarbejdet med den private sektor**
  - **Forskningsbaseret myndighedsbetjening**
- > **Medbestemmelse**
- > **Fri akademisk debat**
- > **Forskningsfrihed**
- > **Frihedsgrader**

Baggrundsmateriale

- > Konsulentrapporter
- > Redegørelser fra universiteter, sektorforskningsinstitutioner, ministerier og andre interessenter
- > Faktuelle notater fra Videnskabsministeriet
- > Alt materialet er tilgængeligt på www.ubst.dk
- > Besøgsrunde 20.-28. august 2009

Evalueringsovervejelser

- > Internationale universitetsreformer
- > Danske universitetsreformer
  - 2003-universitetsloven
  - 2007 sammenlægninger

Evalueringsspektiver (fortsat)

Nøglespørgsmål

- > Hvordan kan man styrke universiteternes globale konkurrenceevne ved at give dem mulighed for at udvikle egne strategiske prioriteter, og samtidig sikre tilstrækkelig ansvarlighed?

Evalueringsramme – to dele

- > Governance – udviklingen siden 2003 for universiteternes frihedsgrader, medbestemmelse, forskningsfrihed og frie akademiske debat
- > Sammenlægningernes betydning for dynamikken og produktiviteten i universitetssystemet

Hovedproblemstillinger – Governance

- > Hvordan har 2003-universitetsloven, forskellige styringsinstrumenter efter loven og andre regler påvirket universiteternes selvstyre?
- > Har universiteterne implementeret universitetsloven i tilstrækkelig grad?
- > Hvordan har implementeringen af 2003-universitetsloven påvirket universitetsdemokratiet?
  - Inddragelsen af ansatte og studerende
  - Forskningsfriheden
  - Den frie akademiske debat

Hovedproblemstillinger – Sammenlægningerne

- > Hvilken betydning har sammenlægningerne haft indtil nu?
  - For uddannelse
  - For forskning
  - For innovation og samarbejdet med den private sektor
  - For forskningsbaseret myndighedsbetjening

Governance - frihedsgrader

→ Konklusioner

- > 2003-loven giver universiteterne flere frihedsgrader
- > Fortsat begrænsninger for universiteternes selvbestemmelse

→ anbefalinger

- > Gennemfør en højtillidsstrategi
  - Revider gældende regler og genovervej dem, der begrænser universiteternes frihed på deres kompetenceområder
  - Gør udviklingskontrakterne til målstyringsinstrumenter

Governance - medbestemmelse

→ Konklusioner

- > Mulighed for beslutningstagning styrket med 2003-loven
- > Inddragelse af ansatte og studerende bør øges

Governance - medbestemmelse

→ Anbefalinger

> Styrk medbestemmelsen

- Implementer medbestemmelsesprocedurer i overensstemmelse med intentionerne i universitetsloven
- Gør universitetsbestyrelserne ansvarlige for at sikre medbestemmelse
- Indfør mekanismer for effektiv inddragelse af ansatte og studerende
- Øg gennemsigtigheden ved udpegelse af universitetsledere og eksterne bestyrelsesmedlemmer
- Opret ledelsesuddannelser for professionelle universitetsledere

Governance – forskningsfrihed

→ Konklusioner

- > Lang tradition for forskningsfrihed som et fundamentalt princip i universitetsverdenen
- > Ingen klare tegn på alvorlige begrænsninger af forskningsfriheden for den individuelle forsker på danske universiteter
- > § 17, stk. 2 i universitetsloven kan have en negativ indvirkning på de intra-universitære ledelsesrelationer og effektiviteten af universitetets ledelse
- > § 17, stk. 2 sender et mindre hensigtsmæssigt signal, idet den kan opfattes som en indgriben i universitetsforskernes traditionelle værdier og rettigheder.

→ Anbefalinger

- > Fjern eller omformuler § 17, stk. 2

Governance – akademisk debat

→ Konklusioner

- > Den nuværende regulering af den frie akademiske debat på universiteterne er passende
- > Vær opmærksom på betydningen af den frie akademiske debat

Sammenlæggingerne - forskning

→ Konklusioner

- > Stærkt udgangspunkt
- > Behov for debat om statslige målsætninger, institutionernes profiler og diversiteten blandt universiteterne
- > Danske forskningsinteresser i Bruxelles bør fremmes

→ anbefalinger

- > Mere vægt på de institutionelle profiler og universiteternes diversitet
- > Stimuler deltagelsen i EU-finansieret forskning
  - Eksplicite nationale and institutionelle målsætninger
  - Proaktiv stimulering
  - Promover ERC-deltagelse

Sammenlægningerne - uddannelse

→ Konklusioner

> En form for momentum er til stede:

- Nye uddannelser og fag er sat i gang eller ved at blive udviklet
- Universiteterne har styrket deres muligheder for at udbyde forskningsbaseret uddannelse og arbejdsmarkedsrelevante uddannelser

→ anbefalinger

> Stimuler udviklingen af nye uddannelser

- Overvej finansiel engangsstøtte til udvikling og evaluering af nye uddannelser

Sammenlægningerne - uddannelse

→ **Anbefalinger**

> **Øget indsats for større optag**

- Optagelsesstrategi på alle universiteter
- Koordination mellem Undervisningsministeriet og Videnskabsministeriet om videregående uddannelser
- Øget koordination mellem universiteter og professionshøjskoler

> **Dereguler på uddannelsesområdet**

- Universiteterne bør selv regulere på uddannelsesområdet

Sammenlæggingerne - innovation

→ Konklusioner

- > Den private finansiering af danske universiteter er markant lavere end i sammenlignelige lande

→ anbefalinger

- > Lav en strategi for øget universitets-erhvervssamarbejde
- > Universiteterne bør skærpe deres samarbejde med den private sektor
- > Den danske private sektor bør opfatte udbyttet af universitetsforskning som mere end et offentligt gode

Sammenlægningerne – integration af sektorforskningen i universiteterne

→ **Anbefalinger**

- > Støt yderligere udvikling frem mod passende universitetsprofiler
- > Forskningsbaseringen af myndighedsbetjeningen bør sikres

Sammenlægningerne – ikke-sammenlagte universiteter

→ Konklusioner

- > RUC og CBS har særegne profiler i det danske universitetslandskab
- > ITU har en særegen profil, men er meget sårbar på grund af dens størrelse. Ingen overbevisende argumenter for at bevare ITU som selvstændigt universitet

→ Anbefalinger

- > Dialog om ITU's fremtidige rolle

Sammenlægningerne – ikke-sammenlagte sektorforskningsinstitutioner

→ Konklusioner

- > Sektorforskningsinstitutionerne er for få og for små til fortsat at udgøre en selvstændig sektor
- > Argumenterne for fortsat selvstændighed er ikke overbevisende
- > Integration af de resterende sektorforskningsinstitutioner kan medvirke til at styrke universiteternes profiler

→ anbefalinger

- > Genovervej integration af ikke-sammenlagte sektorforskningsinstitutioner i universiteterne

Sammenlægningerne – Det Nationale Fødevarerforum

→ Konklusioner

- > Det Nationale Fødevarerforum fungerer ikke hensigtsmæssigt i sin nuværende udformning

→ anbefalinger

- > Lav en national fødevarerstrategi
  - Overvej at nedsætte en arbejdsgruppe, der kan udvikle en strategi